

(Политика, 24.09.2009)

Следеће недеље навршава се годину дана од формалног почетка рада „Фијат аутомобили Србија”, једног од најгромогласније најављиваних пројеката садашње владе, пројекта који је требало да поврати стари сјај аутомобилској индустрији Србије. Овај пројекат је највеће мезимче и највећа нада економских експерата у садашњој влади. Његова реализација је представљена као највеће страно улагање у сектору индустрије, са почетном инвестицијом „Фијата” од око 700 милиона евра. Најављена је производња 200.000 аутомобила годишње и извоз од преко милијарду евра до 2011. године. На посао је у новим погонима требало да се јави барем 10.000 незапослених, а Крагујевац је проглашен српским Детроитом.

Први рођендани су лепа прилика да се људи у пријатној атмосфери сретну и уз срдачан стисак руке једни другима честитају на заједничком успеху. Плашим се да ће ова прослава имати нешто другачији карактер. Нити има шта да се слави, јер не може да се заборави да је до 31. марта ове године „Фијат” требало да уплати 200 милиона евра оснивачког улога, да је наредне године требало да почне производња новог модела аутомобила и да је 2.433 радника већ требало да прими шест плата од нове фирме.

Шта ту има да се слави? То што сада имамо исти производ, само под другим именом и од увозних делова? Или то што се читава производња одвија на опреми коју је „Застава” купила пре три године за 14 милиона евра уместо на опреми за коју је „Фијат” обећао да ће је донети у Крагујевац? Можда слаavimo то што смо се одрекли лиценце за производњу „заставе 10”, коју смо пре три године платили три милиона евра, да бисмо на име лиценце за садашњи модел „Фијату” уступали 50 одсто зараде од производње? Можда слаavimo то што се плате радницима и даље исплаћују из буџета, јер бисмо, одустајањем од деценијске традиције, можда навукли неки баксуз на буџет, који би због тога могао да склизне у неки дефицит или слично? Можда слаavimo то што је 20.000 коопераната „Заставе” остало без посла, док кооперанти „Фијата” раде пуном паром? Можда слаavimo то што је отворена још једна слободна царинска зона, па ће се Србија,

поред свих уступака које је учинила „Фијату” одрећи и царина и пореза од његовог пословања? За „Заставу” и Србију нема баш пуно разлога за славље.

За „Фијат” их и те како има. На основу уговора који су склопили економски експерти из ове владе, италијански произвођач, иако није уложио ниједан евро од обећаног новца остварује одличну зараду. „Фијат” има загарантован профит од 10 одсто по продатом аутомобилу, а како се на постојећој опреми у Крагујевцу склопи око 2.000 аутомобила месечно лако је закључити да ће „Фијат” за годину дана остварити зараду од око 17 милиона евра. Како из тог прихода плаћа само 35 својих менаџера који живе и раде у Крагујевцу готово целокупна сума може се сматрати профитом. Све трошкове производње плаћају „Застава” и држава. „Застава” плаћа плате радницима и комуналије граду Крагујевцу, док држава из буџета плаћа доприносе за раднике, плус 10 милиона евра годишње за субвенционисање куповине „пунта”.

Нико у Србији не треба да се радује због неуспеха владе у овом пројекту. Мени је жао што је једна добра идеја, која је имала потенцијал да прерасте у успешан пројекат (да се прављењу уговора приступило професионално и одговорно) потрошена и што је та идеја, уместо да донесе корист држави и грађанима Србије, постала синоним за највећу обману ове власти у току њеног досадашњег мандата.

Аутор је председник Економског савета Демократске странке Србије